

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-6101926859
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

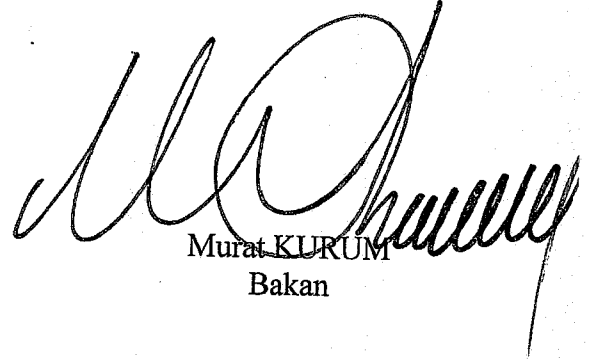
07 Ekim 2021

.../.../2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (8 Adet, 12 Sayfa)
- Cevap Yazısı (151 Adet, 272 Sayfa)

7/48913 7/49433
7/48914 7/49434
7/48914 7/49435
7/49156 7/49736
7/49157 7/49737
7/49535 7/50462
7/49536 7/50493
7/49537

**AĞRI MİLLETVEKİLİ
SAYIN AV. ABDULLAH KOÇ'UN
TBMM 7/50493 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULARI VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Siyanürün kendisi ve türevleri, zehir maddeleridir. Her ne kadar, madencilik sektörünün firmaları, siyanür kullanımı sonrasında, o alandan atıkları uzaklaştırmanın mümkün olduğunu söylese de altın arama çalışması yapılan her toprağa ve bölgenin içme suyuna siyanürün karışması, yüksek ihtimalli olduğu kadar, yadsınamaz bir gerçektir de. Madencilikte, diğer tüm maden çalışmaları sonrası üretilen ürünlerden farklı olarak, özellikle altın üretiminde, cevherden çok atık ortaya çıkmaktadır. Altın üretimi sonrasında ortaya çıkan yoğun atık, doğaya ve insana zarar vermektedir. Şirketlerin savunduklarının aksine, yoğun konsantrasyona sahip siyanür, toprağa ve suya kolayca karışır ve doğadan hemen kaybolmaz. Toprağa ve suya karıştığı için de meyve, sebze ve içme suyundan dolayı insan bünyesine de kısa sürede tesir eder. Ölüme varana dek, birçok hastalığa da yol açmaktadır. Ülkede de yıllarca Bergamalı köylülerin köy ve ilçelerinde siyanür kullanımına karşı isyanları gündemde kalmıştır. Aynı şekilde, Kaz Dağlarında da benzer olaylar yaşanmıştır. Eskişehir'in Sivrihisar İlçesi Kaymaz beldesindeki altın madeni de Koza Madencilik tarafından işletilmiştir. 1.2 Milyar Dolar civarında altın rezervi olduğu söylenen Mollakara Altın Madeni, Diyadin'in ve bölge halkının yararını gözetmemektedir. Bölgede canlı türlerinin ve doğal kaynakların tahribatına yol açıp bölgenin florasına ve faunasına zarar verecektir. Koza Altın, 31 Aralık 2016 itibarıyla Türkiye genelinde Ege, Marmara, Karadeniz, Orta ve Doğu Anadolu Bölgelerinde 53 işletme ve 30 arama ruhsatına sahiptir. Bu firmaya verilen ÇED raporları hangi bilimsel kriterler çerçevesinde hazırlanmıştır. Seçim bölgem olan Ağrı'nın Diyadin ilçesine bağlı Mollakara köyü ve Murat Nehri havzasında yer alan ve Murat Nehrine 1,5 km mesafesi olan ve Mollakara, Ulukent, Akçevre, Aşağı Dalören, Yukarı Dalören, Kotancı, Gedik, Karataş, Mutlu, Tazekent, Yolcupmar ve Oğuloba, köylerini de etkileyecek olan bölgede siyanürle çıkarılacak Mollakara Altın Madeni idari binaların yapımı için 10 Haziran 2021'de temel atma töreni gerçekleşti. Tesiste üretimin 2022 yılının son çeyreğinde başlanması planlanırken, 2022 ve 2023 yılları içinde 15 ton altın üretileceği iddia edilen Mollakara Altın Maden'inin siyanür kullanımı nedeniyle bölgede doğa tahribatı yaratacağını biliyor ve bu projenin derhal durdurulmasını talep ediyoruz.

Bu bağlamda;

- 1) Bu bölgeye hayat veren Murat Nehri havzası ve bölgenin canlı faunası Mollakara Altın Maden'inden ne derece etkileneceği ÇED raporunda mevcut mudur?
- 2) Siyanürün kendisi ve türevleri, zehir maddeleridir. Her ne kadar, madencilik sektörünün firmaları, siyanür kullanımı sonrasında, o alandan atıkları uzaklaştırmanın mümkün olduğunu söylese de altın arama çalışması yapılan her toprağa ve bölgenin içme suyuna siyanürün karışacağı bilindiği halde Mollakara'da siyanürle altın çıkarılmasının gerekçesi nedir?
- 3) Yoğun konsantrasyona sahip siyanür, toprağa ve suya kolayca karışır ve doğadan hemen kaybolmaz. Toprağa ve suya karıştığı için de meyve, sebze ve içme suyundan dolayı insan bünyesine de kısa sürede tesir eder. Ölüme varana dek, birçok hastalığa da yol açtığı bilindiği halde bu projenin başlatılmasının nedeni nedir?
- 4) Eskişehir'in Sivrihisar İlçesi Kaymaz beldesindeki altın madeni de Koza Madencilik tarafından işletilmiştir. Koza Altın Şirketi, yıllardır protesto ve davaları süren Bergama Ovacık Altın Maden'indeki cevherin tükenmesi üzerine yakm yerlerde üretim arayışına girdiği söylenmektedir, şimdi de Diyadin Mollakara'da siyanürle altın çıkarılmasına hangi gerekçeyle izin verilmektedir? Doğayı ve yaşam alanlarını tahrip edecek olan bu proje halkın yarım gözetmekte midir?

5) Mollakara Altın Maden'inin siyanür kullanımı nedeniyle bölgede doğa tahribatı yaratacağından ve Murat Nehri'ne 1,5 km mesafede olan ve Ulukent, Akçevre, Aşağı Dalören, Yukarı Dalören, Kotancı, Gedik, Karataş, Mutlu, Tazekent, Yolcupınar ve Oğuloba, köylerini etkileyecek olan bu projenin durdurulması için Bakanlığınız herhangi bir girişimde bulunmuş mudur veya bulunacak mıdır?

6) Koza Madencilik'in ülkede 53 işletme ve 30 arama ruhsatına sahip olmasının bir gerekçesi var mıdır? Bu şirketin ülkede yarattığı tahribatlar nelerdir?

CEVAPLAR:

1- Ağrı İli, Diyadin İlçesi, Mollakara köyü civarında İR 55411 ruhsat numaralı sahada KOZA Altın İşletmeleri A.Ş. (KOZA) tarafından yapılması planlanan "Mollakara Altın Ve Gümüş Madeni Projesi"ne ait Nihai ÇED raporunda;

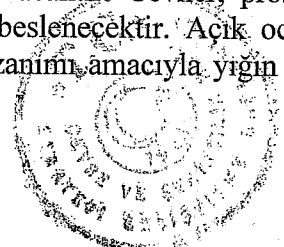
Yığın Liç Sahası (YLS): Yığın liç pad alanına düşecek yağmur suları, liç solüsyonu ile birlikte yüklü solüsyon havuzunda toplanacaktır. Yüklü solüsyon havuzu herhangi bir taşkın önlenmesi amacıyla acil durum havuzu ile sonlandırılmıştır.

Açık Ocak Sahası: Açık ocağın konumlanacağı alanda bir mevsimsel akışlı dere yatağı bulunmakta olup, söz konusu dere yatağı ile taşınacak yağış sularının Murat Nehrine ulaşımı ve açık ocağa bulunduğu havza vasıtasıyla gelecek yağış sularının girişinin önlenmesi amacıyla açık ocak memba tarafında kuşaklama kanalları oluşturulacaktır. Kuşaklama kanalları vasıtasıyla toplanacak yağış suları doğal drenaja yönlendirilecektir. Açık ocak Kel Tepe yamaçlarında yer alacağı için, sahaya düşen yağış sularının doğrudan Murat Çayına gidişinin önlenmesi amacıyla en alt kotta kuşaklama kanalları oluşturularak toplanacak kontamine sular sedimantasyon havuzuna yönlendirilecektir. Murat Nehrine deşarj edilecektir. Söz konusu deşarjlar için çevre izinleri kapsamında gerekli izinler alınacaktır.

Pasa Depolama Sahası: Pasa depolama sahası ve açık ocak sahasının bulunduğu alanlarda mevcut topoğrafyaya bağlı olarak oluşan kuru dere yatakları oldukça dar ve dik bir havzada yer almakta olup, bu alana düşen yağışı Murat Çayına drene etmektedirler. Pasa depolama ve açık ocak sahaları akış yukarısında oluşturulacak kuşaklama kanalları ile doğal akışa yönlendirilecek yağış suları, miktar olarak oldukça düşük olup Murat Çayı debisinde herhangi bir değişikliğe neden olmayacaktır.

Su Kalitesine Etkiler: Açık ocak sahası, pasa depolama sahaları ve maden yolları gibi madencilik faaliyetleri sürdürülen alanların yakınındaki yüzey suyu kaynaklarında katı madde yoğunluklarını artırmamak amacı ile bu sahalara düşen yağmur suları çöktürme havuzunda bekletilerek katılardan arındırılacaktır. Çökeltme işlemi sonrası sular Murat Nehri'ne verilecektir. Bu sayede askıda katı maddeler tutulacak ve Murat Nehri'nin su kalitesi etkilenmeyecektir. Fauna ile ilgili olarak ise; Projenin flora ve fauna üzerindeki etkisini azaltmak için doğaya yeniden kazandırma çalışmaları işletme ile birlikte başlatılacaktır. Kullanılmayan alanların reklamasyonuna hemen başlanacaktır. İşletme süresince yapılacak test çalışmalarıyla, madenden etkilenmiş alanlarda toprağın özelliklerini koruması ve yeniden bitkilendirilmesi amacıyla kullanılacak türler belirlenecektir.

2- Bu projede maden "açık ocak madencilik metodu" ile çıkarılacak olup, altının çıkarılması sırasında da hiçbir şekilde siyanür kullanılmamaktadır. Mollakara Maden Yatağında, kontrollü patlatma sonucu gevşetilen cevher, yükleme ve taşıma işlemlerinden oluşan geleneksel açık ocak maden işletmeciliği ile elde edilecek ve cevher stok sahasında depolanacaktır. Cevher, proses amaçlı olarak boyutunun küçültülmesi amacıyla kırma eleme tesisine beslenecektir. Açık ocak işletme metodu ile çıkarılacak cevher, içerisindeki altın ve gümüşün kazanım amacıyla yığın liç prosesi ile işlenecektir.

3-Madencilikle ilgili çözeltilerdeki siyanür, içindeki altın alındıktan sonra ya tesise geri gönderilmekte ya da imha edilmektedir. Siyanürün ortama salıverilme ihtimalini azaltmak ve önlemek için siyanürün kullanımı ile ilgili risklerin yönetimi, uygun mühendislik, dikkatli izleme ve iyi yönetim uygulamalarını gerektirmektedir. Mollakara Maden Ocağı projesinde Cevher, kırma ve aglomerasyonu takiben yığın liç yöntemi ile işlenecektir. Molakara Altın madeni ile ilgili olarak komisyon üyesi kurumların görüşleri kapsamında Bakanlığımızca ÇED Olumlu Kararı verilmiş olup, madenin çıkarılması ile ilgili izinle ise ilgili kurumlar tarafından verilmektedir. Ancak, ilgili kurumlardan faaliyete başlamakla ilgili gerekli izinler alınması faaliyete başlamak için yeterli olmayıp, ÇED Olumlu Kararına esas Nihai ÇED Raporunda belirtilen bütün önlemler alındıktan sonra faaliyete başlanabilmektedir.

4,6- Maden Ruhsatları ve madenlerin çıkarılması ile ilgili izinler; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından verilmektedir. Bakanlığımızca; ÇED Yönetmeliği kapsamında yapılan başvurularla ilgili olarak, Madencilik faaliyetlerinin çevresel etkileri toz, gürültü, patlatma vb. etkiler modelleme ve ölçümlerle tespit edilerek, yönetmelik sınır değerleri aşmaması ve önlemler alınmaktadır. Ayrıca, bu projede olduğu gibi zenginleştirme faaliyeti varsa (yığın liç), bu faaliyet kapsamında kullanılacak kimyasalların çevreye (hava, toprak, su, flora, fauna, insan sağlığına) zarar vermemesi için gerekli önlemlerin alınması sağlanmaktadır.

5- Nihai ÇED Raporunda yer alan hususlar; sadece Bakanlığımızca tesis edilen bir işlem olmayıp, bunun proje konusuyla ilgili tüm kurum ve kuruluşların katılımıyla gerçekleştirilen bir süreçtir. Bu süreç boyunca, sürdürülen çalışmalarla projenin çevresel etkilerinin mevzuatın gerektirdiği biçimde araştırılıp incelendiği ve olası çevresel etkilerin en aza indirilmesi için gerekli önlemlerin alındığı, bu konuda diğer ilgili kurum ve kuruluşların da hem fikir olduğu da dikkate alınarak değerlendirildiği bir süreçtir. Söz konusu proje ile ilgili olarak da, ÇED Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı" verilmiş olup, ÇED Yönetmeliği kapsamında verilen "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı" bir projede faaliyete başlanması için gerekli, ancak yeterli olmayıp mer'i mevzuat uyarınca ilgili kurum ve kuruluşlardan izin onay ve/veya ruhsat alınmadan yatırıma başlanması da mümkün değildir. İlgili kurum kuruluşlardan gerekli izinler alındıktan sonra faaliyete başlanan söz konusu Projenin durdurulabilmesi içinde, Bakanlığımız tarafından yapılan denetimlerde, Nihai ÇED raporunda verilen taahhütlere ve/veya Bakanlığımız mevzuatlarına uyulmadığının tespit edilmesi gerekmektedir.

